

Medlemmer ikke tage større Fordel af den til Bygningerne sammenskudte Kapital end 4 pCt. aarlig Rente, er gaaet ud. Herved er der aabnet Adgang til at give Laan til saadanne Foreninger, hvis Formaal er Opførelse af Arbejderboliger paa en saadan Maade, at den paagældende Forenings Medlemmer en Gang i Tiden kunne blive Ejere af Bygningen. Saaledes som Loven af 1887 var affattet, kunde man vanskelig komme dertil, fordi en saadan Ret for de enkelte Foreningsmedlemmer i Virkeligheden involverede en Fordel, der kunde skønnes i alt Fald at maatte være større end den at faa 4 pCt. Rente af deres Indskud. Man har ønsket i Folketinget, at denne Bestemmelse skulde gaa ud, og jeg har kunnet slutte mig dertil. Men jeg skal her bemærke, hvad der gælder Loven i dens Helhed, at da Tilstaaelse af Laan af Statskassen er afhængig af Finansministerens Beslutning og altsaa af Finansministerens Skøn, maa han ogsaa være Herre over Bedømmelsen af, om der i det hele taget foreligger saadanne Forhold, at vedkommende Forening kan egne sig til at modtage Laan af Statskassen. Det er altsaa ingenlunde tilstrækkeligt, at en Forening har det Formaal, at dens Medlemmer efterhaanden skulle kunne opnaa Ejendomsret til Boliger, Foreningen opfører, men Foreningen maa have en saadan Karakter, at den tillige kan siges at virke i filantropisk Øjemed, kun at den her bruger et Middel, som nærmest kan karakteriseres som Hjælp til Selvhjælp. — Dette er Lovforslagets Bestemmelser. I § 2 er der saa tillige sket den Forandring, at medens Loven af 1887 kun stillede 1 Million Kr. til Raadighed for Finansministeren i det her omhandlede Øjemed, gaar Forslaget nu ud paa, at Bevillingen skal sættes til 2 Millioner Kr.

Jeg har, da dette Lovforslag kom frem i Folketinget, haft ikke ringe Betænkelighed ved at gaa med dertil. For det første var der det at bemærke, at Loven af 1887 i Virkeligheden kun havde faaet en meget ringe Virkning. Dens § 1, der altsaa gik ud paa at yde Hjælp til Nedrivelse og Ombygning af overbebyggede og usunde Bydele, var slet ikke bleven benyttet. Der var ganske vist ogsaa sat en forholdsvis kort Frist for Lovens Virksomhed, nemlig ikke mere end 2 Aar, men et Faktum er det dog, at der ikke er givet et eneste Laan i Henhold til Loven af 1887 § 1. — Derimod var Lovens § 2 bleven anvendt noget, men i Virkeligheden kun i meget ringe Omfang, idet der kun er ydet Laan

til 4 Foreninger, nemlig Arbejdernes Byggeförening i Fredericia med 48,000 Kroner, Kolding Arbejderforenings Byggeförening med 20,000 Kr., Arbejdernes Byggeförening i Aarhus med 100,000 Kr. og endelig Frederiksberg Arbejderhjem med 199,000 Kr. — i alt 367,000 Kr., medens Loven jo stillede 1 Million til Finansministerens Raadighed. Efter det ringe Udslag, Loven af 1887 saaledes har faaet, har jeg ment, at man egentlig maatte nære Betænkelighed ved at sætte denne Lovs Bestemmelser i Kraft igen, men da der i Folketinget har været stærk Stemning for at gøre dette, idet man har ment, at man i Fremtiden vilde faa større Anvendelse for Loven, end man havde haft i Fortiden, har jeg dog troet at kunne gaa med dertil, idet det jo saa nærmest maa betragtes som et Forsøg, man igen gør fra Lovgivningsmagts Side med, om man ad denne Vej kan yde Hjælp til de paagældende Foranstaltninger. Hvis det saa skulde vise sig, at det Forslag, som nu foreligger, naar det bliver til Lov, ikke faar større Virkning, end Forgængerens fra 1887 har haft, mener jeg rigtignok, at der bør standses dermed, thi det kan jo ikke være Lovgivningsmagts Opgave at stille saadanne Tilbud frem, Tilbud, som det viser sig ikke blive tagne til Følge.

Medens nu altsaa det foreliggende Lovforslag ikke paa andre Punkter end de af mig nævnte afviger fra Loven af 1887, har jeg derimod under Behandlingen i Folketinget erklæret mig enig i en Opfattelse af de i Loven indeholdte Udtryk, der noget afviger fra den Opfattelse, som tidligere er gjort gældende. Det gælder Begrebet Arbejderboliger. I Finansministeriet har man været tilbøjelig til fra 1887 at forstaa dette Begreb i snævrere Forstand, altsaa som Boliger, der skulle bygges til Brug for Arbejdere, for dem, der ernære sig udelukkende ved legemligt Arbejde. Jeg har ment i Overensstemmelse med et Ønske, der er fremkommet i Folketinget, at kunne gaa med til, at man forstaaer Arbejderboliger saaledes, som man ganske sikkert forstaaer det Mand og Mand imellem, nemlig som omfattende Boliger i Almindelighed for Smaakaarsfolk. At gøre en skarp Grænse mellem Arbejdere, der leve af legemligt Arbejde, og andre Folk, der leve under smaa Vilkaar, lavt lønnede Bestillingsmænd o. desl., finder jeg ikke, at der er tilstrækkelig Grund til. Naar det overhovedet skal være et Statsformaal at støtte Opførelsen af saadanne Boliger, som der her er Tale om, saa maa Staten i Virkeligheden have den samme Forsorg